

Lösningförslag till tentamen i matematisk analys, L9MA20/LGMA20, 20180103, f.m.

Betygsgränser: För godkänt krävs minst 11.0 p.
 Betyg U: 0-10.5 p, betyg G: 11.0-17.5, betyg 5: 18.0 p och uppåt
 Bonuspoäng: Från VT 2017, LP3

1. Beräkna gränsvärdena...

(a)

$$\lim_{x \rightarrow -3/2} \frac{2x^2 - 7x - 15}{(2x^2 + 3x)} = \lim_{x \rightarrow -3/2} \frac{(2x+3)(x-5)}{(x(2x+3))} = \lim_{x \rightarrow -3/2} \frac{(x-5)}{x} = \frac{13}{3}.$$

(b)

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{(2x+3)^{3/2}/x^{3/2}}{2x\sqrt{2x}/x^{3/2}} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{(2+5/x)^{3/2}}{2\sqrt{2}} = 1$$

så att

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \arctan\left(\frac{(2x+3)^{3/2}/x^{3/2}}{2x\sqrt{2x}/x^{3/2}}\right) = \frac{\pi}{4}.$$

(c)

$$(1-3x)^{2/x} = \{x = 1/n\} = (1-3/n)^{2n} = \left[(1-3/n)^{-n/3}\right]^{-6} \rightarrow e^{-6} \text{ då } n \rightarrow \infty.$$

1.5p+1.5p+1.5p

2. (a) Derivera funktionen...

$$f(x) = \frac{1}{2} \sin 2x \tan x = \frac{1}{2} \cdot 2 \sin x \cos x \cdot \sin x / \cos x = \sin^2 x \rightarrow f'(x) = 2 \sin x \cos x = \sin 2x.$$

(b) Integralen $\int_{-\pi/2}^{\pi/2} \sin^5 x \, dx = 0$ eftersom integranden är udda och integrationsintervall är symmetriskt.

(c) Funktionen $F(x) = \int_0^x \frac{t^3}{t^4+1} \, dt$ antar ett minsta värde. Dess derivata är

$$F'(x) = \frac{x^3}{x^4+1} \text{ och } F'(x) = 0 \iff x = 0,$$

en minipunkt med koordinater $(0, F(0)) = (0, 0)$.

1.5p+1.5p+1.5p

Teckenschema

3.0p

x	<	-2	<	$-2/\sqrt{3}$	<	0	<	$2/\sqrt{3}$	<	2	<
$g'(x)$	+	0	-		-	0	+		-	0	+
$g(x)$	↗	-1	↘		↘	0	↗		↘	1	↗

Definitionsmängd, stationära punkter som ovan. Sned asymptot $y = \frac{x}{3}$ och lodräta asymptoter $x = \pm \frac{2}{\sqrt{3}}$.

3. Ytan som begränsas av kurvan $y = x \cdot e^{-x} := h(x)$, $y = 0$, där $0 \leq x < \infty$, roterat kring x -axeln. Beräkna kroppens volym... Primitiv funktion till $h(x)^2 = x^2 e^{-2x}$:

$$\int_1^\infty x^2 e^{-2x} \, dx = \{\text{P.I.}\} = -\frac{1}{2} \cdot x^2 e^{-2x} + \frac{1}{2} \int 2x e^{-2x} \, dx = -\frac{1}{2} \cdot x^2 e^{-2x} - \frac{1}{2} \cdot x e^{-2x} + \frac{1}{2} \int 2e^{-2x} \, dx$$

$$V = \pi \int_1^\infty x^2 e^{-2x} \, dx = \{\text{P.I.}\} = \pi \int_1^\infty \left[-\frac{1}{x+1} - \frac{1}{(x+1)^2} + \frac{1}{x} \right] dx =$$

$$= \pi \lim_{b \rightarrow \infty} \left[-\frac{1}{b+1} + \frac{1}{1+1} + \ln \frac{1}{1+1/b} + \ln(1+1) \right] = \pi \left(\ln 2 - \frac{1}{2} \right) \text{ v.e.}$$

3.0p

4. Givet kurvan $y = e^{-x^2}$. En sådan rektangel har arean $2x \cdot e^{-x^2} =: A(x)$, $x \geq 0$.

$$A'(x) = 2e^{-x^2} (1 - 2x^2) = 0 \iff x = \frac{1}{\sqrt{2}} \text{ och } A(1/\sqrt{2}) = \sqrt{\frac{2}{e}}$$

som är den största area som en sådan rektangel kan ha.

3.0p

5. Beräkna integralen $\int_1^\infty \frac{\ln x}{(x+1)^2} dx \dots$

$$\begin{aligned} \int \frac{\ln x}{(x+1)^2} dx &= -\ln x \cdot \frac{1}{x+1} + \int \frac{dx}{x(x+1)} = \{\text{PBU}\} = -\ln x \cdot \frac{1}{x+1} + \int \left(\frac{1}{x} - \frac{1}{x+1} \right) dx = \\ &= -\ln x \cdot \frac{1}{x+1} + \ln x - \ln(x+1) + C \\ \int_a^1 \frac{\ln x}{(x+1)^2} dx &= \left[\frac{\ln a}{a+1} - \ln \left(\frac{1}{1+1/a} \right) - \frac{\ln 1}{1+1} \right] \end{aligned}$$

3.0p

6. Formulera och bevisa integralkalkylens medelvärdessats...

Antag att $f(x)$ kontinuerligt deriverar i intervallet $[a, b]$. Då finns ett $\xi \in (a, b)$, sådant att

$$I := \int_a^b f(x) dx = (b-a)f(\xi).$$

Bevis: $f(x)$ antar ett största och minsta värde i intervallet $[a, b]$, f_{\max} resp. f_{\min} (p.g.a. kontinuitet och satsen om största och minsta värde). Alltså är

$$(b-a)f_{\min} \leq I \leq (b-a)f_{\max}$$

Eftersom VL och HL är en under- resp. översumma. Därmed är

$$f_{\min} \leq \frac{I}{b-a} \leq f_{\max}.$$

Enligt satsen om mellanliggande värde finns $\xi \in (a, b)$ sådant att

$$f(\xi) = \frac{I}{b-a} \text{ eller ekvivalent } (b-a)f(\xi) = I = \int_a^b f(x) dx.$$

3.0p